

OPEN MONUMENTENDAG HOORN

©ALISSONCARRIELPHOTOGRAPHY

**9 SEP
2023**
11.00-17.00

COLOFON

Open Monumentendag Hoorn 2023

Programmaboekje uitgegeven door
Stichting Open Monumentendag Hoorn.

Redactie
Comité Open Monumentendag Hoorn

Vormgeving en drukwerk
Marcel Severins, DesignStudio21

Contact
secretariaat@omhoorn.nl
www.omhoorn.nl

Medewerkers
Joost Buchner, Jos Ross, Anja Morit,
Frans van Iersel, Eva de Bruijne

Foto voorkant
©AlissonCarrielPhotography

Foto colofon
Benno Ellerbroek

Met dank aan

VRIENDENLOTERIJ

FSC Deze brochure is op duurzaam papier gedrukt.

INHOUD

Activiteiten	6
Plattegronden	10
Bouwmeester Adrianus Bleijs in Hoorn	12
Monumenten in de binnenstad	14
Monumenten in Blokker en Zwaag	30

DE STAD IS NOOIT AF, EN DAT IS MAAR GOED OOK

Een argeloze bezoeker van onze binnenstad realiseert zich niet snel dat er bijna continu sprake is van aanpassing en herbestemming. Panden krijgen door de tijd heen deels of geheel een andere bestemming, wegen worden aangepast en ondergronds vinden steeds meer kabels en leidingen hun weg. Een fors deel van de panden is gebouwd na 1975. Het aanzicht van de binnenstad en de erfgoedwaarde blijft goed behouden dankzij wetgeving en vooral de inzet van pandeigenaren. Een goede bestemming en het plegen van onderhoud zijn essentieel voor het behoud van de panden, en daarmee voor het behoud van de stad als geheel. Aanpassing zijn vaak onontkoombaar bij veranderend gebruik. Nieuwe functies stellen nieuwe eisen. Dat vereist wel een zorgvuldige afweging van belangen. Een nieuwe functie moet passen bij het karakter van het pand en soms staan eisen en wensen voor nieuw gebruik op gespannen voet met de cultuurhistorische waarde van een gebouw.

In Hoorn zijn tientallen voorbeelden van geslaagde herbestemming van monumentale panden. Ik noem het Jozefhuis, de VOC-pakhuizen, de Grote Kerk, het Oostereiland, De Michaelskerk in Blokker et cetera. De Grote Kerk is daarbij een uitzonderlijk voorbeeld omdat het gebouw na de restauratie en verbouw in de jaren 80 nu

deels is getransformeerd naar hotel-restaurant. Een belangrijk nieuw project is de aanpassing en uitbreiding van het Westfries Museum. Op Open Monumentendag kunt u het lege pand bezoeken. Een unieke kans.

Dit jaar zijn er met de medewerking van pand-eigenaren ruim 30 monumenten open en er zijn tal van activiteiten, zoals te lezen in deze brochure. Op www.omhoorn.nl vindt u de meest actuele stand van zaken.

De Cyriacuskerk staat extra in de belangstelling: Stadsherstel Hoorn richt daar een tentoonstelling in over het werk van Hoornse architect Bleijs. Ook zijn er twee nieuwe deelnemers: Westerdijk 52 en Slapershaven 2, één van de Bossuizen.

Ik dank alle mensen die Open Monumentendag mogelijk maken: de pandeigenaren, vrijwilligers, adverteerders, de gemeente en de leden van het comité Open Monumentendag Hoorn. Ik wens u zaterdag 9 september een mooie dag.

Joost Buchner
Voorzitter Open Monumentendag Hoorn

VOORWOORD WETHOUDER AXEL BOOMGAARS

Open Monumentendag is inmiddels al jaren een bijzonder fenomeen in Hoorn. Op deze dag zijn locaties te bezoeken die anders hun deuren gesloten hebben voor publiek. Het is een dag om nog meer dan normaal te genieten van alle pracht en praal die Hoorn rijk is. Een dag vol inspiratie en plezier. Een dag waarop we de geschiedenis van Hoorn beter leren kennen, of je er nu woont of op bezoek komt.

Ook dit jaar ligt er weer een divers programma op ons te wachten. Gidsen verzorgen rondleidingen en op verschillende monumentale locaties kunt u genieten van muziektredens en tentoonstellingen. Dit jaar vindt de feestelijke aftrap van Open Monumentendag al op vrijdagavond 8 september plaats, in het Westfries Museum. Daar wordt namelijk de allereerste Hoornse Museumnacht georganiseerd met als thema: 'De muren hebben oren'. Het Westfries Museum staat voor een ingrijpende restauratie en verbouwing. Het noodzakelijke funderingsherstel is aanleiding om het monumentale complex meteen te verduurzamen, toegankelijk te maken voor mindervaliden en uit te breiden met het naastgelegen pand. Nu alle collectiestukken van het museum naar het depot zijn verhuisd, is er een unieke kans

om het bijzondere museumgebouw op een nieuwe manier te ontdekken. Graag wijs ik u ook op de prachtige monumenten die juist buiten de Hoornse binnenstad te vinden zijn, want onze hele gemeente heeft veel moois te bieden. Bezoek bijvoorbeeld de historische fruitkwekerij, bekijk een tentoonstelling in de hervormde kerk in Blokker en neem een uniek kijkje in molen De Krijgsman.

Open Monumentendag is onmogelijk zonder alle monumenteigenaren die goede zorg dragen voor hun monument en met enthousiasme de deuren openen. Deze eigenaren, alle vrijwilligers en betrokkenen maken Open Monumentendag Hoorn ieder jaar weer tot een succes. Namens alle bezoekers wil ik ze via deze weg bedanken, en ik wens iedereen een prachtige dag toe.

Axel Boomgaars,
Wethouders Erfgoed en Monumenten

FOTO: HÉLÈNE DE BRUIJN FOTOGRAFIE

Reis af naar
Hoorn en laat u
verrassen door
alles wat achter
de monumentale
deuren verscholen
gaat.

i

ACTIVITEITEN

Bezoek het informatiepunt voor Roode Steen 15. Hier kunt u vragen stellen en boekjes ophalen. Ook is dit het startpunt van de stadswandeling.

#18 NIEUW: WESTERDIJK 52

Bezoek voor het eerst tijdens Open Monumentendag het pand Westerdijk 52. Tot 1966 het repetitie-lokaal van de socialistische muziekvereniging 'Kunst na Arbeid'. **Vanaf 15.00 uur klinkt hier weer muziek.** De hele dag op groot scherm **filmvertoning: historische beelden van Hoorn.** Lees meer over het pand op pagina 28. ■

FOTO: STEVEN DE JONG

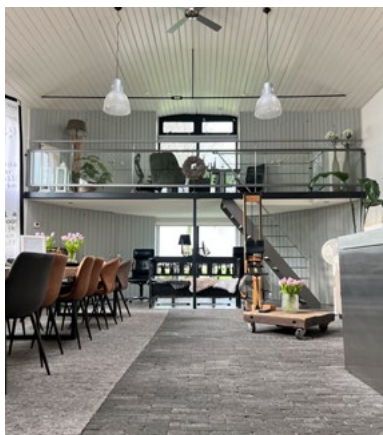

FOTO: FRANS VAN IERSEL

#12 HOORNSE ARCHITECT A.C. BLEIJS UITGELICHT IN DE CYRIACUSKERK

• LEZING

Om **14.00 uur** houdt auteur historica Willeke Jeeninga een lezing over architect Bleijs.

• ORGELCONCERTEN

Om **11.00, 12.00, 13.00 en 15.00 uur** uitvoering op het Maarschalkerweerdorgel en het Klop-orgel door organisten Bas Groenewoud en Mark Heerink.

• TENTOONSTELLING

Bekijk de **tentoonstelling** over het werk van architect Bleijs. Lees meer over architect Bleijs in het artikel op pagina 12-13.

• RONDELEIDING LANGS WERK BLEIJS

Om **13.00 en 15.00 uur** start een wandeling langs Hoornse gebouwen van architect Adrianus Cyriacus Bleijs. Duur: 45 minuten. Startpunt: OMH informatiepunt voor Roode Steen 15. ■

#22 BOOTTOCHTJES CENTRUM VAREND ERFGOED

Het Centrum Varend Erfgoed organiseert tijdens Open Monumentendag boottochtjes (tegen betaling). Vaar mee met de schouwen van de Hoornse Schouw en de Botter MK 63. Opstappen bij Oude Doelenkade. Zie voor meer informatie en reserveringen de website: www.varenderfgoedhoorn.nl. ■

FOTO: FRANS VAN IERSEL

#20 RONDELEIDING DOOR HET FOREESTENHUIS

Gidsen leiden u graag rond door Grote Oost 43. ■

#19 NIEUW EN EENMALIG: BEZOEK ÉÉN VAN DE BOSSUHUIZEN

Dit jaar kunt u tijdens Open Monumentendag voor het eerst een van de Bossuhuizen van binnen bekijken. **Een unieke kans!** Kom langs en laat u informeren over deze bijzondere panden. Locatie: Slapershaven 2.

VERTELLER BOSSU

Ontmoet de graaf van Bossu! Deze verteller in klederdracht sleept je mee in zijn verhaal. Locatie: voor de Bossuhuizen, Slapershaven 2. ■

#3 RONDELEIDING DOOR HET SINT PIETERSHOF

Tijdens Open Monumentendag worden rondleidingen georganiseerd door het hof. Bekijk de bijzondere tegelwanden en de monumentale regentenkamer met goudleerbehang uit 1768. **Een unieke kans!** ■

#1 MUZIEK IN DE NOORDERKERK

Van 13.00 tot 13.45 uur treedt het koor Spiro Musica op. **Van 14.15 tot 15.00 uur** speelt het Hoorns Harmonie Orkest. Een gids vertelt u meer over deze middeleeuwse kerk. ■

#13 WESTFRIES MUSEUM: 'DE MUREN HEBBEN OREN'

MUSEUMNACHT 8 SEPTEMBER

Op vrijdagavond opent het Westfries Museum Open Monumentendag met een **speciale Museumnacht** 'De muren hebben oren'. Bekijk tussen 21.00 en 00.00 uur in het lege museum **projecties, soundscapes, live performances** en meer!

DWAAL DOOR HET LEGE MUSEUM 9 SEPTEMBER

Rondleidingen door het lege museum met **projecties** en **soundscape**s.

LEZING ARCHEOLOGIE 9 SEPTEMBER

Vertelling over **de geschiedenis van de Roode Steen** door Archeologie West-Friesland. Om **11.30 en 13.30 uur** in de Schutterszaal, duur ± 20 minuten.

Zie voor het volledige programma westfriesmuseum.nl/open-monumentendag-hoorn. ■

FOTO: BENNO ELLERBROEK

#2 TIMMERMANS-GILDEHUIS

Dames in klederdracht vertellen u alles over de geschiedenis van het Timmermansgildehuis. ■

#9 KUNSTEXPOSITIE IN DE BOTERHAL

Op de begane grond van de Boterhal is de expositie De Mens te zien met schilderijen, beelden, foto's en meer over de mens in alle facetten.

Zo toont beeldend kunstenaar Gert Jan Slotboom schilderijen uit zijn serie 'Ecce Homo' - 'Zie de Mens'. ■

#17 BOEKENMARKT IN DE OOSTERKERK

Bezoek in de Oosterkerk een grote boekenmarkt tijdens Open Monumentendag. ■

#11 ORGELSPEL IN DE LUTHERSE KERK

Bezoek de Lutherse Kerk en luister naar orgelspel op het bijzondere orgel. ■

#13 ACTIVITEITEN VOOR KINDEREN: DOE MEE

DOE MEE IN DE WERKPLAATS VAN DE GOUDEN EEUW!

Kom kijken en meedoen met de familieactiviteit in de educatieruimte van het **Westfries Museum in het Sint-Jansgasthuis**. Normaal is deze sfeervolle ruimte alleen open voor lesgroepen. Nu kun jij er ook rondkijken en meedoen met het **onderzoeken en ontdekken van de geschiedenis** onder je voeten.

Deze doorlopende activiteit, **voor jong en oud**, wordt begeleid door educatiemedewerkers van het museum. Ook is er doorlopend uitleg over de geschiedenis van het Sint-Jansgasthuis en de **mooi details** van het gebouw.

Eerste etage Sint Jans Gasthuis (Boterhal) van 11.00 tot 17.00 uur. ■

PUZZELTOCHT EN SCHILDER JE 'HAPPYSTONE'

Op **Begraafplaats het Keern** zijn leuke activiteiten voor kinderen. Doe mee met een puzzeltocht en beschilder je eigen 'happystone'. ■

ACTIVITEITEN IN BLOKKER

#25 HISTORISCHE FRUITKASSEN

Aan **Koewijzend 4** ontdekt u één van de laatste fruitkwekerijen in Hoorn. Een gids vertelt u meer over dit bijzondere complex.

#26 HERVORMDE KERK BLOKKER

Beklim de kerktoeren!

Bekijk de kleurrijke tentoonstelling over koraal vilt, zie pagina 31.

#27 MICHAËLKERK

De Michaëlkerk is herbestemd als kantoorruimte. **Neem een kijkje!**

#28 MOLEN DE KRIJGSMAN

Beklim de **hoogste molen van Noord-Holland**, zie pagina 34. ■

#8 TOREN GROTE KERK: MUZIEK EN BEKLIMMEN

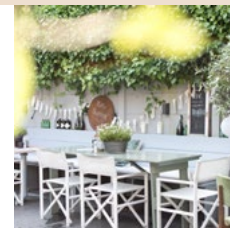
Op het Kerkplein is ook dit jaar weer een optreden van De Hoornse Brassband en de stadsbeiaardier Frits Reynaart. Zij spelen tussen 13:00 en 13:30 uur. Vanaf 13:30 uur gaat de toren van de Grote Kerk open voor

bezoek. Daar bespeelt de stadsbeiaardier het eerste half uur nog het carillon ter demonstratie. Beklim de toren, bewonder het carillon en geniet van het weidse uitzicht over Hoorn! Lees meer op pagina 18. ■

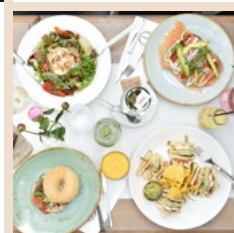

Welkom in Hoorn!
Kom genieten van...

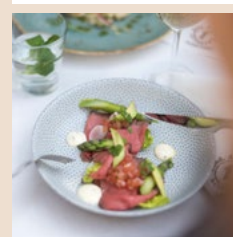
...een mooie binnenstadstuin!

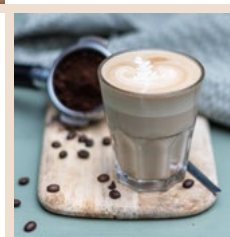
...de lekkerste appeltaart van Noord-Holland (AD-test)

...onze uitgebreide lunchkaart

...dagverse gerechten van onze dinerkaart

Gedempte turfhaven 44 | Hoorn | 0229 270 808
www.detuynkamer.nl | reserveren@detuynkamer.nl
Free WiFi | Parkeren na 18:00 gratis voor de deur (m.u.v. koopavond en koopzondag)

MONUMENTEN IN BINNENSTAD HOORN

- **M** **1** Maria- of Noorderkerk
- OA** **2** Timmermans Gildehuis
- **RL** **3** Sint Pietershof
- 4** Claes Stapelhofje
- 5** Pakhuisstraat 10
- **6** VOC-pakhuizen
- **OA** **7** Statenlogement
- M** **8** Toren Grote Kerk (carillon)
- **OA** **9** Sint-Jansgasthuis (Boterhal)
- OA** **10** Ondergrondse waterloop 't Glop
- **M** **11** Lutherse kerk
- **OA** **12** St. Cyriacuskkerk
- RL** **OA** **13** Westfries Museum
- 14** Sint Jozefhuis/Kaap Hoorn Vaarders
- 15** Sint Jozefschool
- 16** Vrijmetselaars loge
- **OA** **17** Oosterkerk en Claes Joesthuys
- **M** **18** Kunst na Arbeid
- **OA** **19** Bossuhuizen
- **OA** **20** Foreestenhuis
- OA** **21** 17e-eeuws woonhuis
- **OA** **22** Centrum Varend Erfgoed
- **MU** **23** Museumstoomtram

MONUMENTEN BUITEN HET CENTRUM*

- **OA** **24** Begraafplaats Keern
- **25** Historische Fruitkwekerij
- **OA** **26** Hervormde kerk Blokker
- **27** Michaëlkerk
- 28** Molen De Krijgsman
- **29** Begraafplaats Drieboomlaan

*Meer te weten komen over deze monumenten? Zie pagina's 28-31.

LEGENDA

- 5** = Nummer monument
- M** = Muziekoptredens
- RL** = Rondleiding
- MU** = Museum
- OA** = Overige Activiteiten
- = Nieuwe deelnemer
- = Toegankelijk voor minder validen

BOUWMEESTER ADRIANUS BLEIJS IN HOORN

Stichting Stadsherstel Hoorn heeft samen met Publicatiestichting Bas Baltus de ruim 500 pagina's tellende biografie van de Hoornse/Amsterdamse architect Adrianus Bleijs (1842-1912) uitgegeven. Dit ter gelegenheid van het vijftig jarig bestaan van Stadsherstel Hoorn in 2022. In 1903 stopt Bleijs als architect en doet hij zijn tekeningenarchief van de hand in een veilinghuisje in Amsterdam. Nu, 120 jaar later, zet Stadsherstel Hoorn samen met Stadsherstel Amsterdam deze bijzondere en veelzijdige architect weer in de spotlight met een biografie en diverse activiteiten in Hoorn én Amsterdam.

Grote Noord 20

Adrianus Cyriacus Bleijs wordt op 29 maart 1842 geboren in Hoorn. Van 1846 tot 1859 woont Bleijs aan het Grote Noord 40 met zijn familie. Na een (korte) opleiding bij de bekende architect Pierre Cuypers (o.a. architect van het Centraal Station in Amsterdam), volgt hij een opleiding aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen. In 1864 slaagt Bleijs als beste en krijgt hiervoor de Prix d'Excellence. Al in datzelfde jaar vestigt hij zich als bouwmeester, zoals hij zichzelf noemt, in Hoorn in het huis van zijn ouders aan het Grote Noord.

Na vertrek van zijn ouders blijft Bleijs daar samen met zijn vrouw wonen tot 1880 en krijgt het echtpaar twaalf kinderen. Bleijs overlijdt in 1912 in Kerkdriel.

'Villa Alewijn', Grote Oost 26

RUIM 225 OPDRACHTEN

Een van zijn eerste opdrachten is de verbouwing van het huis van Pieter Opperdoes Alewijn aan het Grote Oost 26, waarvan hij de voorgevel ontwerpt. Na 1870 krijgt Bleijs meer en meer opdrachten; hij ontwerpt onder andere woonhuizen, fabrieken, pakhuizen, scholen, woon- en winkelpanden en kerken, totaal meer dan 100 opdrachten in Hoorn

en omgeving. Een van de meest bekende in Hoorn is de HH. Cyriacus- en Franciskuskerk, ofwel 'de Koepelkerk', aan het Grote Noord. Een ander opvallend ontwerp in de binnenstad is 'De Gekroonde Jaagschuit' op Breed 38, dat Stadsherstel Hoorn in 1995 restaureert. Maar ook buiten Hoorn heeft Bleijs panden ontworpen, zoals het Raadhuis in Obdam en de St. Cunera kerk in Nibbixwoud. In 1880 vertrekt Bleijs naar Amsterdam.

Ook in Amsterdam heeft Bleijs flink zijn stempel gedrukt. Een van de opvallendste en bekendste bouwwerken van zijn hand is de St. Nicolaaskerk, tegenover het Centraal Station. Maar ook het Sint Elisabeth Gesticht en het Onze Lieve Vrouwengasthuis heeft hij ontworpen.

FOTO: DOFN13

Koepel HH. Cyriacuskerk

BIOGRAFIE BOUWMEESTER BLEIJS

In totaal heeft Bleijs maar liefst 225 ontwerpen gemaakt, voornamelijk in Amsterdam en Hoorn en dat verdient een biografie, vinden Stadsherstel Hoorn en Stadsherstel Amsterdam. Ruim anderhalf jaar hebben de schrijfsters Willeke Jeeninga en Laura Jonkhoff zich ondergedompeld in het leven en werken van Bleijs en dit in beeld en woord samengebracht tot een geweldig boek. Dat er veel over Bleijs is te vermelden, bewijst de 2,5 kilo zware en ruim 500 pagina's tellende biografie. Een prachtig full color hardcover boekwerk dat in geen boekenkast van een architectuurliefhebber mag ontbreken.

De Biografie van Bleijs is te koop voor 39,90 euro bij Stumpel en bij Vereniging Oud Hoorn. ■

TENTOONSTELLING

Stadsherstel Hoorn houdt een gratis tentoonstelling over het werk van Bleijs op de galerijen van de Koepelkerk. De tentoonstelling is tot eind september te bezoeken op zaterdag- en zondagmiddag van 12.00 tot 16.00 uur.

Ook is er een lezing over Bleijs en een stadswandeling langs zijn werk in Hoorn.

Zie voor meer informatie het activiteitenoverzicht op pagina 6.

Interieur HH. Cyriacuskerk

1

MARIA- OF NOORDERKERK

Kleine Noord 32

► De Noorderkerk ligt tussen de Kleine Noord en de Veemarkt. De kerk is de 'derde' kerk van Hoorn. De kerk werd gebouwd tussen 1441 en 1519 en is gewijd aan Maria. Het is een middeleeuwse kerk waarvan de oorspronkelijke bouwmassa bijna helemaal intact is. Er is veel hout toegepast, dit had te maken met het relatief zwakke fundament in de natte grond. De houten dakruiter is bekleed met bladlood. De Noorderkerk onderging

gedurende de eeuwen de nodige transformaties. In de 17e eeuw kreeg de kerk een nieuw interieur en in de 18e eeuw werd een kosterij tegen de kerk aan gebouwd. Deze prachtige kerk wordt nu gebruikt als evenementenlocatie en horecagelegenheid, de kosterij als bed & breakfast. ■

M Verschillende muziekovertredens. Een gids vertelt over de kerk. Zie pagina 7.

2

TIMMERMANS GILDEHUIS

Dal 3

► Het Timmermansgildehuis is één van de twee overgebleven gildehuizen van Hoorn. Een gildehuis, ook wel gaffel genoemd, was het gebouw waar het bestuur van een gilde gehuisvest was en waar de leden hun bijeenkomsten hielden. In 1795 verliet het gilde het gildehuis. Het Timmermansgildehuis heeft een uniek interieur. Er is 17e-eeuws schilderwerk op de wanden, het houtskelet is gaaf behouden gebleven en u kunt de

vergaderkamer van de gildevoogden bezoeken. Het pand is in gebruik door het Westfries Genootschap die voorlichting en verkoop van boeken over de geschiedenis van Westfriesland verzorgt. ■

OA Dames in klederdracht vertellen u alles over de geschiedenis.

3

SINT PIETERSHOF

Dal 9

► Ooit een klooster van de Kruisherenbroeders en na de hervorming het 'Oude Mannen- en Vrouwenhuis'. Tijdens zijn lange geschiedenis deed het pand ook dienst als psychiatrische inrichting en gevangenis. Nu zijn hier woningen. Het hoofdgebouw is van 1692 en is gebouwd in Hollands Classicistische stijl. Links van de hoofdingang ziet u de wapenschilden van regenten en rechts van burgemeesters. In het fronton op de voorgevel de

eenhoorn met het wapen van Hoorn. Van de drie binnenhoven is de grootste toegankelijk. In de prachtige tuin, die gedeeltelijk in de 18e eeuw aangelegd werd, waant u zich buiten de stad. ■

RL Tijdens Open Monumentendag worden rondleidingen georganiseerd door het hof. Bekijk de bijzondere tegelwanden en de monumentale regentenkamer met goudleerbehang uit 1768. Een unieke kans!

FOTO: PETER JONKER

CLAES STAPELHOFJE Munnickenveld 21

► Het Claes Stapelhofje is een voormalig vrouwenhofje uit 1682. Hofjes waren belangrijke sociale voorzieningen waar oude of arme mensen een onderkomen kregen. Het hofje is traditioneel rondom een binnenhof gebouwd, hoewel het naar de straat open is. Op de binnenplaats waren de bleek, de waterpomp en een moestuin. Twee historische waterpompen zijn nog aanwezig. De eenvoudige huisjes bestonden uit een kamertje van 4 bij

4 meter met daarin een bedstede, een vaste hoekkast en een stookplaats. Ieder huisje had een zoldering die als berging diende. De woning van de hofjesvrouw of 'hospes' was wat ruimer en uiteraard was ook de regentenkamer van meer gemakken voorzien. De gemeente besloot de huisjes in 1954 te verbouwen en deels samen te voegen, om ze aan de moderne eisen te laten voldoen. Het renaissance toegangspoortje, ooit de toegang tot de Latijnse school aan de Kruisstraat, is hier in 1956 geplaatst. De woningen zijn niet te bezoeken, de tuin wel. ■

PAKHUISSTRAAT 10 Verzameling antiek speelgoed

► De Pakhuisstraat heette aanvankelijk de Fabrieksstraat, vernoemd naar de stadstimmerwerf of stadsfabriek die je hier aantrof. Aan het begin van de 17e eeuw verzezen hier enkele pakhuizen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Toen kwam de naam Pakhuisstraat in gebruik. Pakhuisstraat nummer 10 is vermoedelijk oorspronkelijk in de 17e eeuw tot stand gekomen. Net als in het naastgelegen pand zijn delen van het

eikenhoutskelet bewaard gebleven. De buitenkant is uiteraard meerdere keren veranderd, de pui is op een historiserende wijze vormgegeven.

Tot 1980 was in dit monument een sigarenwinkeltje gevestigd. Rond 1900 zat aan de achterzijde zelfs een sigarenmakerij. Tegenwoordig wordt het huis deels bewoond. Het oorspronkelijke winkelinterieur van 1880 is nog aanwezig. Dit interieur vormt tegenwoordig het decor voor een privé verzameling van antiek speelgoed die een periode van twee eeuwen beslaat. ■

VOC-PAKHUIZEN Onder de Boompjes 22

► Dit zijn twee voormalige pakhuizen van de Hoornse kamer van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Het rechter pakhuis verrees in 1606 en is verlengd tussen 1630 en 1639. Het linker pakhuis is vermoedelijk in 1610 tot stand gekomen. In deze pakhuizen lagen de specerijen uit Oost-Indië. In de voorgevel ziet u een herplaatste gevelsteen met afbeeldingen van een 17e-eeuwse driemasters. Later was het een graanpakhuis.

De pakhuizen ondergingen meerdere ingrijpende verbouwingen. De voor-gevels zijn een reconstructie en kwamen in 1940 tot stand. Inpandig heeft het rechter pakhuis een schouw uit het laatste kwart van de 18e eeuw met in reliëf een tak van de nootmuskaatboom, mercuriusstaf en twee specerijbalen met het monogram van de Hoornse VOC. In het pand huist Vereniging Oud Hoorn. Het rechter pakhuis werd in 2004 gerestaureerd door Stichting Stads-herstel Hoorn. ■

STATENLOGEMENT Nieuwstraat 32

► Het Statenlogement heeft verschillende bouwdelen. De voormalige Ceciliakapel uit 1435 is het oudst. Na de reformatie gebruikten de Gecommitteerde raden van West-Friesland en het Noorderkwartier het pand als logement. De kapel werd verbouwd tot eetzaal en in 1613-18 kreeg het gebouw haar renaissancegevel. In de voormalige eetzaal hangt het schilderij 'De slag op de Zuiderzee', geschilderd door Jan Theunisz Blanckerhoff.

Van begin 19e eeuw tot 1977 was het pand in gebruik als stadhuis, de eetzaal werd raadzaal. Per 1 juni 2023 biedt het Statenlogement onderdak aan een nieuwe attractie van het Westfries Museum. De voormalige eetkamer is omgetoverd tot klein theater met de multimediashow 'Ontdek het verhaal van Hoorn'. In het achterste deel is pop-up museum Expoost gevestigd. ■

OA Bekijk de multimediashow voor speciaal OMH tarief van €2,50. Zie pagina 8.

Bewonder Hoorn
van 25 meter hoog:
klim omhoog
in de toren van
de Grote Kerk
(vanaf 13.30 uur)

FOTO: JOOST BUCHNER

FOTO: NICO BAKKER

FOTO: HARM STUMPEL

FOTO: BENNO ELLERBROEK

0228 - 54 13 87

www.hooijbergbv.nl

TOREN GROTE KERK (CARILLON) Kerkplein 1

► De Grote Kerk dateert van 1881-1883 en is gebouwd in neo-renaïssancestijl. Het ontwerp is van de Amsterdamse architect C. Muysken. De gotische voorganger van deze kerk ging in 1838 in vlammen op. Dat was een veel grotere kerk, vergelijkbaar met de Sint Bavokerk in Haarlem. De huidige kerk is qua lengte, de toren meegerekend, toch de grootste kerk van Hoorn. De huidige torenspits werd gebouwd in 1939, nadat de voorganger vanwege bouwvalligheid werd gesloopt. Voor de nieuwe torenspits werden drie ontwerpen gemaakt, waarvan de eenvoudigste werd gerealiseerd.

Tijdens Open Monumentendag kunt u de toren op bepaalde tijden beklimmen. Vanaf de drie balkons, op 25 meter hoogte, is er een prachtig uitzicht over de stad en het Markermeer. Wie nog hoger klimt kan de luidklokken en het carillon bekijken. Het carillon bestaat uit 52 klokken, waarvan de zwaarste ruim 1500 kg weegt.

Let op! De toegang naar de toren loopt via een smalle spiltrap. De toegankelijkheid wordt om veiligheidsredenen gedoseerd. Houd er rekening mee dat u beneden even moet wachten. ■

M De stadsbeiaardier Frits Reynaert speelt samen met de Brassband tussen 13.00 en 13.30 uur. De toren gaat open vanaf 13.30 uur, eerste half uur demonstratie carillon spelen.

SINT-JANSGASTHUIS (BOTERHAL) Kerkplein 39

► In het Sint-Jansgasthuis uit 1563 vonden zieken en vreemdelingen een tijdelijk onderkomen. Na 1841 deed het gebouw onder andere dienst als botermarkt. Vandaar de huidige benaming: 'Boterhal'. Het is één van de mooiste voorbeelden van de vroege renaissance in Nederland. De gevel is overvloedig gedecoreerd met beeldhouwwerk.

In de gevel, boven de entree, ziet u een beeld van Johannes de Doper met aan weerszijden ingemetselde gevelkopjes. Het beeldhouwwerk op de trapgevel noemen we de klauwstukken. In de grote zaal, waar vroeger de zieken lagen, is de

originele balklaag behouden gebleven. De oorspronkelijke natuurstenen consoles met beeldhouwde koppen (maskers) dragen de zware balken. De begane grond is nu in gebruik als expositieruimte van de Kunstenaarsvereniging Hoorn e.o. Op de eerste verdieping is de educatieve ruimte gevestigd van het Westfries Museum, de Werkplaats van de Gouden Eeuw. Hier ontdekt jong en oud de geschiedenis onder hun voeten met educatieve activiteiten, museumtheater en workshops. ■

OA Doe mee met de familieactiviteit in de Werkplaats van de Gouden Eeuw! Eerste etage Sint Jans Gasthuis (Boterhal) van 11.00 tot 17.00 uur. Op de begane grond is kunstexpositie 'De Mens' te zien. Zie pagina 8.

Aandacht voor ambacht

PRONK BOUW
BOUWEN RESTAUREREN LEIDEKKEN

Machinestraat 2, 1749 DT Warmenhuizen
(0226) 391374 • info@pronkbouw.nl
in f @ www.pronkbouw.nl

FOTO: © ALISSON CARRIEL PHOTOGRAPHY

10

ONDERGRONDSE WATERLOOP 't Glop

► Tussen het Glop en het Kerkplein ligt een uniek stelsel van middel-eeuwse, overkluisde waterlopen en riolen. De ondergrondse gang onder het Glop en het St. Jansgasthuis was enigszins in de vergetelheid geraakt. Het is in 2015 'herontdekt' nadat het gewelf deels instortte en er een gat in de bestrating viel. Na het verwijderen van een dikke sliblaag kwam een fraai gemetselde gang uit de 16e eeuw tevoorschijn. Om deze overkluisde waterloop voor

het publiek zichtbaar te maken, is een kijkruimte gebouwd. Op een informatiepaneel, dat de gemeente speciaal voor deze locatie maakte, leest u meer over de waterrijke geschiedenis van Hoorn ('t Glop is te bereiken via de Boterhal en via de Kerksteeg). ■

OA Tijdens Open Monumentendag te bezichtigen voor publiek! Daal af en neem een kijkje...

FOTO: JACOB JAASMA

11

LUTHERSE KERK Ramen 4

► De Lutherse kerk van Hoorn is in 1768-1769 gebouwd in Lodewijk XV- of rococostijl. De voorganger was een schuilkerk uit 1631. Schuilkerken lagen vaak verscholen achter de bebouwing aan de straat en mochten niet als kerk herkenbaar zijn. De huidige Lutherse kerk laat zich trots zien in de gevelwand en heeft een bijzonder en rijk interieur. De kansel is van prachtig houtsnijwerk voorzien, geheel in de geest van de rococo. De oorspronkelijke

kerkbanken zijn behouden gebleven. Het hoogtepunt van het interieur is het orgel, gebouwd door Pieter Müller. De middelste van de drie uitgebeelde figuren op het orgel stelt de harp spelende koning David voor. Links en rechts ziet u een zwaan, het symbool van de Lutheranen. ■

M Luister naar orgelspel op het bijzondere orgel.

12

ST. CYRIACUSKERK Grote Noord 15

► De Sint Cyriacuskerk is een drie-beukige kruisbasiliek uit 1879-1882 met twee fronttorens en een grote achthoekige vieringkoepel bekroond door een lantaarn. Het baanbrekende ontwerp is van Hoornse architect A.C. Bleijs en kent een combinatie van barokke, renaissance, romaanse en oosterse vormen. In het interieur ziet u houten tongewelven met cassetten, een deels houten binnenkoepel en marmeren kolommen en pilasters.

De orgelkas is het eerste orgel met open pijpopstelling in Nederland. De 15e-eeuwse houten piëta en eikenhouten preekstoel komen uit een van de vroegere katholieke kerken. In 2021-2022 is kleuronderzoek gedaan naar de voorgevel en de twee torens. De oorspronkelijke kleur van het kunstzandsteen in de gevels is teruggebracht. ■

OA Verschillende activiteiten rondom architect Bleijs, zie het activiteitenoverzicht op pagina 6.

13

WESTFRIES MUSEUM Roode Steen 1

► Hier stond vanaf de 15e eeuw het Proostenhuis, de zetel van de afgevaardigde van de bisschop van Utrecht. Nadat Hoorn voor Willem van Oranje koos, gebruikten de Gecommitteerden Raden van West-Friesland in 1596 het pand als vergaderplaats. Het Proostenhuis werd gesloopt en in 1631 werd het huidige pand gebouwd met kostbare natuurstenen voorgevel. Centraal in de gevel het wapen van de gecommitteerde Raden,

bovenin dat van stadhouder Frederik Hendrik. Op de geveltop zeven leeuwen met wapens van de vertegenwoordigde steden. Van 1908 tot 1911 werd het natuursteen vervangen door hardsteen tegen een gewapend betonnen constructie. Op dit moment wordt het museum ingrijpend gerestaureerd. Tijdens de sluiting blijft het Westfries Museum actief, zie westfriesmuseum.nl voor het actuele programma. ■

RL OA Museumnacht, rondleidingen en archeologie lezing. Zie pagina 7 voor meer informatie.

FOTO: BENNO ELLERBRÖEK

Ontdek het verhaal van Hoorn

Beleef de multimediashow 'Ontdek het verhaal van Hoorn': hét inspirerende startpunt voor de ontdekking van de stad.

Loop daarna met bijbehorende podwalk of wandelgids langs de mooiste monumenten en ontdek zelf de geschiedenis van Hoorn.

Te zien in onze tijdelijke museumlocatie de Statenpoort (Nieuwstraat 23, Hoorn).
Ontdek meer op ontdeketverhaalvanhoorn.nl

Westfries
Museum

VRIENDEN
LOTERIJ

Ontdek het verhaal van Hoorn is mede mogelijk gemaakt dankzij de deelnemers van de VriendenLoterij.

Erik en zijn vrouw Amanda. Over zijn vrouw zegt Erik, ik ben de zanger van de band maar zonder de drummer klinkt het voor geen meter.

DE KRIJGSMAN

Aan de Noorderdracht staat een prachtige molen met de stoere naam ‘De Krijgsman’. Geen enkel gebouw is meer Nederlands dan onze klassieke windmolen, velen zijn verdwenen. We kennen in Hoorn monumenten die dankzij de inzet van vrijwilligers een nieuw leven hebben gekregen. Bij een windmolen ligt dat nog weer anders, het gaat hier niet alleen om het gebouw maar ook over het in bedrijf houden van een eeuwenoude molentechniek.

GESCHIEDENIS

In 1862 werd De Krijgsman gebouwd. Na een brand in 1896 kon de molen worden herbouwd en verhoogd. 1949 was het laatste jaar dat de molen op windkracht maalde, al het ‘gaande werk’ (de aandrijflijn van de molen) werd gesloopt. De molen raakte daarna in verval. In 1975 is de molen uitwendig gerestaureerd. De wieken konden weer draaien, maar het binnenwerk nog niet. Stichting Molen De Krijgsman werd in 1997 eigenaar en sinds 2003 maalt De Krijgsman, de hoogste molen van Westfriesland, weer op de wind.

RESTAURATIE 2020

De Krijgsman is de afgelopen twee jaar geres- taureerd. De stelling, het platform dat rondom de molen loopt, en het riet van de romp zijn vernieuwd. Er zijn nieuwe wieken aangebracht

en het zeil op de wieken is vervangen door remkleppen, daarmee wordt het rendement verbeterd. De molen is nu volledig in bedrijf, er wordt volop tarwe gemalen. Als er niet gema- len wordt dan wekken de reusachtige wieken stroom op die teruggeleverd wordt aan het electriciteitsnetwerk. In het molenbedrijf zijn allerlei technische installaties aangebracht om de productie vanaf de molensteen tot aan het verpakken in meelzakken te mechaniseren.

De koningsspil met het grote spoorwiel

De molenstenen malen in een zelf gefabriceerde houten omkasting.

Het is indrukwekkend om te zien dat Erik Dudink de afgelopen 30 jaar veel machines en instal- laties van de schroothoop heeft gered om ze vervolgens samen met de vrijwilligers met veel liefde en vakmanschap te reviseren en een nieuw leven te geven.

DE KRIJGSMAN IS OOK EEN BEDRIJF

Erik Dudink en zijn vrouw Amanda Blacklock zijn de stuwende krachten achter dit levende monument. Om de molen draaiende te hou- den, zijn ze een bakkerij begonnen waar zij het zelf gemalen meel verwerken in heerlijke producten en is er een winkel met een koffie- terras geopend. Naast Erik en zijn vrouw zijn er nog twee medewerkers van de bakkerij in loondienst. ■

Frans van Iersel

Aan het werk in de bakkerij: Janira Broeder en Ed Jonker.

UNIEKE BEZICHTIGING VAN DE KRIJGSMAN

Speciaal op Open Monumentendag is het molenbedrijf te bezichtigen. Onder leiding van molenaar Erik Dudink gaan bezoekers langs stevige steile trappen naar verschil- lende etages en naar de maalderij. Als het weer het toelaat kan iedereen buiten op de 10 meter hoog gelegen stelling (galerij) genieten van het prachtige uitzicht over Oosterblokker en de nieuwbouw van Hoorn.

Dat is het mooie van Open Monumenten- dag, je komt op locaties die anders niet toegankelijk zijn.

OPVALLEND AANWEZIG IN WEST-FRIESLAND

PARTICULIER - INTERIEURWERK -
NIEUWBOUW - WONINGBOUW RENOVATIE -
RESTAURATIE - WINKELS - UTILITEIT

AANNEMINGSBEDRIJF WIT WOGNUM B.V.

Tel.: 0229-572877

E-mail: info@witwognum.nl

WITWOGNUM.NL

FOTO: BERNARD FABER

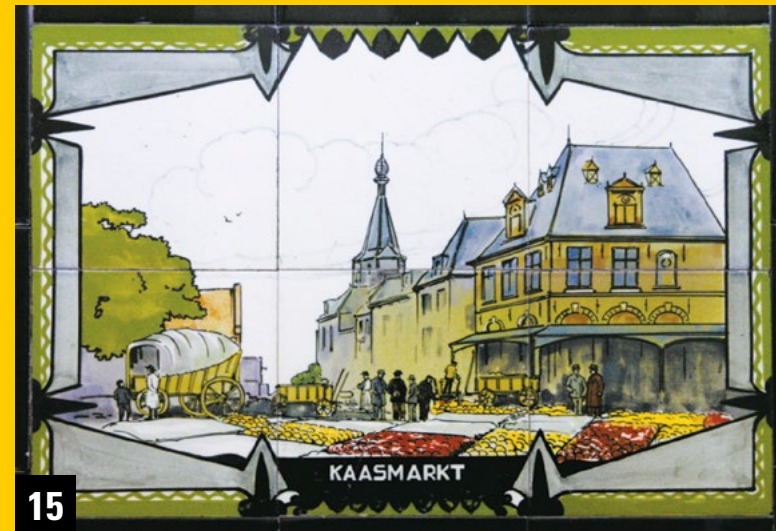
SINT JOZEFHUIS/KAAP HOORN VAARDERS Achterom 15-17

► Het voormalige rooms-katholieke Wees- en Oudeliedenhuis St. Jozef werd gesticht in 1773. Het gebouw bestaat uit vier vleugels rondom een rechthoekig binnenhof. De voorgevel heeft een rijkversierde ingangspartij met ornamenten in Lodewijk XV-stijl (rococostijl).

Na restauratie in 1985 kreeg het pand een nieuwe bestemming met 31 woningen. De fraaie regenten- en regentessenkamers

aan weerszijden van de entree zijn in 1986 gerestaureerd door Stichting Stadsherstel Hoorn. Deze kamers vormen nu de vaste tentoonstellings- en voorlichtingsruimte van de Stichting Nederlandse Kaap Hoornvaarders. Hier ontdekt u alles over de historische zeevaart om Kaap Hoorn, het uiterste zuidelijke puntje van Zuid-Amerika.

Bekijk hier ook prachtige scheepsmodellen. ■

SINT JOZEFSCHOOL Achterom 19

► Voormalige katholieke lagere school voor jongens, de 'R.K. PAR. JONGENSSCHOOL', gebouwd in 1922. In 1960 kreeg de school de naam Sint Jozefschool en in 1965 werden ook meisjes toegelaten. Het ontwerp is van de Zaanse architect S.B. Sante, zoals te zien is in het gedenkplateau in de gang op de begane grond. De bouwstijl is beïnvloed door rationalisme, Amsterdamse School en art deco. In 1951 werd de school aan de westzijde uitgebreid met

onder andere een gymnastieklokaal. Het kleurrijke interieur verkeert grotendeels in oorspronkelijke staat. De ruime gangen zijn afgewerkt met tegelvloeren en tegellambriseringen. In deze lambriseringen zijn bijzondere tegeltableaus opgenomen met Hoornse stadsgezichten. Ook zijn er tegeltableaus over werken en leven in de oudheid én aan het begin van de 20e eeuw. In 1984 sloot de school zijn deuren. De schoollokalen zijn momenteel in gebruik als atelierruimtes. ■

VRIJMETSELAARS LOGE Binnenluijendijk 2

► Sinds 1872 is dit pand in gebruik als loge, zo wordt de plaats genoemd waar vrijmetselaren elkaar wekelijks, tweewekelijks en in sommige loges soms maandelijks ontmoeten. Dit pand wordt nu gebruikt als loge West-Friesland, loge De Eenhoorn en Loge Ariana. De laatste is een vrouwenloge van de Orde van Weefsters. De vestibule met 18e-eeuws stucwerk biedt toegang tot de 'werkplaats' of 'tempelruimte', die ook open is tijdens Open Monumentendag.

De monumentale voorgevel stamt uit 1784 in opdracht van de toenmalige eigenaar de West-Indische Compagnie. In het fronton ziet u het monogram GWCH (Geoctroyeerde West-Indische Compagnie Hoorn). De voorgevel doet vermoeden dat het één groot pand is. Niets is minder waar, het is een complex dat bestaat uit twee oudere panden. ■

17

OOSTERKERK EN CLAES JOESTHUYNS Grote Oost 58 en 60

► De Oosterkerk is de op één na oudste kerk van Hoorn. De laatgotische kruiskerk met renaissance voorgevel uit 1616 is een ontwerp van de bekende Amsterdamse architect en beeldhouwer Hendrick de Keyser.

De kerk is vanouds een schippers- en visserskerk. De windvaan heeft de vorm van een scheepje en in de kerk zijn fraaie zerken. In het interieur ziet u een Bätzorgel (voorzien van prachtig Lodewijk XV-snijwerk), een wenteltrap naar de klokkentoren en veel gebrandschilderde ramen. Bekijk het nieuwe glas-in-lood raam uit 2021 naar ontwerp

FOTO: DOEN13

van kunstenaar Joost Swarte. Het raam verbeeldt de geschiedenis van Hoorn en het water. Onderop de dijken van veen, vervolgens het bevaren van de wereldzeeën en bovenin twee ijsberen op een (smeltende) ijsschots.

Naast de kerk staat het Claes Joesthuys, uit de 17e- of mogelijk 16e-eeuw. Het 4,5 m hoge voorhuis is vanuit de kerk toegankelijk, en bezit een zogenaamd hangkamertje. ■

OA Bezoek tijdens Open Monumentendag een grote boekenmarkt in de kerk.

18

KUNST NA ARBEID Westerdijk 52

► Tot 1966 was dit het repetitielokaal van de socialistische arbeidersmuziekvereniging 'Kunst na Arbeid' (harmonieorkest). Een naam die tot op de dag van vandaag op de gevel prijkt.

De muziekvereniging werd al in 1905 opgericht. Het pand werd in 1925 gebouwd en vertoont invloeden van de Amsterdamse School, met name het verticale metselwerk. Bij de bouw van het pand zijn vijf soorten stenen gebruikt. De leden moeten hier en daar goedkope partijtjes stenen op de kop hebben getikt om het te bouwen. Opvallend zijn de hoog aangebrachte ramen.

FOTO: STEVEN DE JONG

Hierdoor konden muzikleden ongestoord repeteren. Rond de eeuwwisseling raakte het pand in verval. Fietsenhandelaar Wim van Vliet gaf opdracht tot een grondige renovatie. Verschillende bedrijven vonden er sindsdien hun onderkomen: een kinderkledingzaak, rond 2009 een financieel adviesbureau en vanaf 1 januari 2023 het hernieuwde Kunst na Arbeid: coworking- en vergaderlocatie. ■

M OA Muziek en filmvertoning, zie voor meer informatie pagina 6.

19

BOSSUHUZEN Slapershaven 2

► Op de hoek van de Slapershaven en het Grote Oost staan de Bossuhuizen. Deze panden zijn gebouwd rond 1612. Zij ontleen hun naam aan het beeldhouwde fries op de voorgevels dat als een stripverhaal het verhaal van de Slag op de Zuiderzee vertelt. In 1573 trok de Spaanse admiraal Bossu met zijn vloot naar de Zuiderzee om de Hollandse vloot uit te schakelen. De Watergeuzen wisten de Spanjaarden op het Hoornse Hop te verslaan. Bossu werd daarop 3 jaar lang gevangen gehouden in Hoorn. In het gedicht onder het fries wordt deze beroemde zeeslag beschreven. Door de eeuwen heen zijn de Bossuhuizen flink getransformeerd. Oorspronkelijk

hadden de huizen trapgevels. Van Slapershaven 2, het meest linker Bossuhaus, werd rond 1800 de top verwijderd. In 1954 werd de gevelpui aan de hand van de twee buitenste consoles gereconstrueerd. Hier waren in de houten onderpui de gesneden maskerkopjes en rijk bewerkte consoles nog aanwezig. Ook het interieur veranderde met de tijd mee. Slapershaven 2 bezat oorspronkelijk een voorhuis en aan de rechterzijde een onderkelderde zijkamer. Boven de zijkamer bevond zich een hangkamer. Tegenwoordig wordt het pand als woning verhuurd door Vereniging Hendrick de Keyser. ■

OA Voor het eerst is één van de Bossuhuizen van binnen te bekijken. Ontmoet buiten Bossu, verteller in klederdracht. Zie pagina 7.

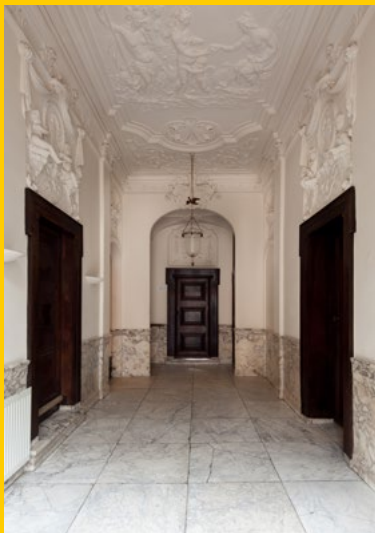

20

FOREESTENHUIS

Grote Oost 43

► De patriciërsfamilie Van Foreest heeft in de 17e eeuw drie oude panden aan de Grote Oost verworven en verbouwd tot een waar stadspaleis. Jacob van Foreest heeft in 1670 de eerste grote verbouwing gepleegd. Zijn zoon Nanning liet in 1724 de zandstenen gevel voor de oude huizen zetten. Op zolder is nog te zien dat het om drie oude panden gaat aan de oude dakconstructies. De voorgevel is bekroond door vier beelden uit de Romeinse godenwereld: v.l.n.r.

Minerva, Venus, Diana en Mars. Naast vele verwijzingen naar het Griekse en Romeinse godendom liet Nanning zijn eigen monogram een aantal keren terugkomen, onder andere in het smeedijzeren balkonhek. De voormalige ontvangstkamer is nu in gebruik als kerkzaal van de Doopsgezinde-Remonstrantse Gemeente. Bezoek ook de prachtige Bijbelse tuin. ■

OA Gidsen vertellen u graag alles over dit bijzondere pand.

21

17E-EEUWS WOONHUIS

Bierkade 10

► Dit bescheiden woonhuis stamt uit de 17e eeuw. In 1919 kocht de Vereniging Oud Hoorn het toen sterk vervallen pand. Na restauratie was het pand in 1927 weer bewoonbaar. Het huis heeft een houten pui met 18e-eeuwse roedeverdeling tussen gesneden consoles. De opvallende goot, die dwars over de gevel loopt, liep vroeger naar een waterput. Het pand is zeer sterk op vlucht gebouwd. In het interieur zijn mooi houten schotwerk en

FOTO: DOHN13

een 18e-eeuwse schouw (ook wel 'smuiger' genoemd) te bezichtigen. Een smuiger is een bijzondere, naar voren gekromde schouw, geheel betegeld met fraaie tegels, vaak met Bijbelse- of bloemmotieven. Het vormt een pronkstuk in het interieur. Een smuiger komt het meest voor in de Zaanstreek, maar verder alleen in Waterland en Westfriesland. ■

OA Een gids vertelt u alles over dit oude woonhuis.

22

CENTRUM VAREND ERFGOED

Oostereiland Schuijtjeskade

► Op de zuidpunt van het Oostereiland was in de 18e eeuw een scheepswerf van de Admiraliteit gevestigd. Nu zit op deze bijzonder plek het Centrum Varend Erfgoed. Hier maakt u kennis met de vissersgeschiedenis van Hoorn.

Het bezoekerscentrum is gratis toegankelijk. Bezoek daar ook de museumhaven voor historische vissers- en vrachtschepen uit de 19e en 20e eeuw.

Ook zijn er aan de Oude Doelenkade twee historische schepen te bezoeken: 'Passie en Strijd' en 'Disponibel'. ■

OA Tijdens Open Monumentendag organiseert het Centrum Varend Erfgoed boottochten. Stap op en vaar mee! Bekijk voor meer informatie het activiteitenoverzicht op pagina 7.

23

MUSEUMSTOOMTRAM

Van Dedestraat 8

► Breng een bezoek aan Museumstoomtram in Hoorn en bewonder een van de grootste collecties stoomtrams van Nederland. Vrijwilligers onderhouden hier de beroemde locomotief Bello en de andere locomotieven. De prachtige treinen rijden nog steeds op kolenvuur. Het stoomtramstation in Hoorn is een replicagebouw met alle elementen van een historisch tramstation. Stap binnen en waan je in oude tijden! Emaille reclameborden van weleer sieren de gevel.

De kleuren van het gebouw zijn zoals ze vroeger gebruikt werden in en rond de stations tussen Hoorn en Medemblik. Centraal op het museumterrein bevindt zich het werkplaatsgebouw uit 1929, waar de stoomlocomotieven staan opgesteld. De werkplaatsloods is een gemeentelijke monument. ■

MU Tijdens Open Monumentendag is een bezoek aan het museumterrein in Hoorn gratis en tegen een vergoeding maakt u een rit met de stoomtram.

24

BEGRAAFPLAATS KEERN

Keern 27 (ingang aan Dampden)

► Begraafplaats Keern is de oudste algemene begraafplaats van Hoorn uit 1831, met graven van veel bekende Horinezen. U wandelt hier door de geschiedenis van de stad. In 2017 zijn het oudste deel van de begraafplaats en een aantal bijzondere graven aangewezen als gemeentelijk monument. Het opslaghuisje naar ontwerp van gemeentearchitect Van Reijendam kreeg deze status al in 1992. Ook dit jaar is er weer iets nieuws te

bewonderen op de begraafplaats. In mei is een herinneringsbank onthuld. In mozaïek hebben mensen de herinnering aan een geliefde vastgelegd. Daar horen ontroerende verhalen bij. Op informatieborden kunt u graven opzoeken, over het carillon leren en de graven met oorlogsherinneringen ontdekken. ■

OA Rondleiding en activiteiten voor kinderen, zie pagina 8.

25

HISTORISCHE FRUITKWEKERIJ MET TUIENDERSKASSEN

Koewijzend 4

► Aan Koewijzend 4 vindt u één van de laatste fruitkwekerijen waar u nog een compleet beeld krijgen van een historische fruitkwekerij.

De schoorsteen stond aan de Kolenbergstraat en is in 2014 naar dit perceel verplaatst. De schoorsteen dateert van 1929-1930 en is circa 18,5 meter hoog. Het ketelhuis is van 1943. Op het erf staan bijzondere kniekassen uit de jaren '20

van de vorige eeuw. In één daarvan wordt nog steeds de Aliante-druif geteeld. De bewaarschuur voor appelen is gebouwd in 1938 en de tuinderswoning kwam tot stand in 1930. In de voortuin ziet u een beschermde hoogstamboom, een blonde goudreinet 'Boskoop'. ■

26

HERVORMDE KERK BLOKKER

Westerblokker 105

► De Hervormde Kerk van Blokker is in oorsprong een middeleeuwse kerk. Tijdens de herbouw in 1830 is de laatgotische toren gehandhaafd en zijn de middeleeuwse kapseanten hergebruikt.

Tegen de gepleisterde noordgevel ziet u gemetselde verdikkingen die stevigheid geven aan de muur, dit noemen we de steunberen. Bij de overige gevels ziet u pilasters, dit zijn de smallere en kleinere verticale

banden. Door het gebruik van pilasters, kroonlijst en rondboogvensters krijgt de kerk een neoclassicistische uitstraling.

In het interieur kunt u onder meer een rijk versierde eiken preekstoel uit 1657 en een Ypma-orgel uit 1871 bekijken. In de toren (met ingesnoerde spits) hangt een door Goebel Zael gegoten klok uit 1537. ■

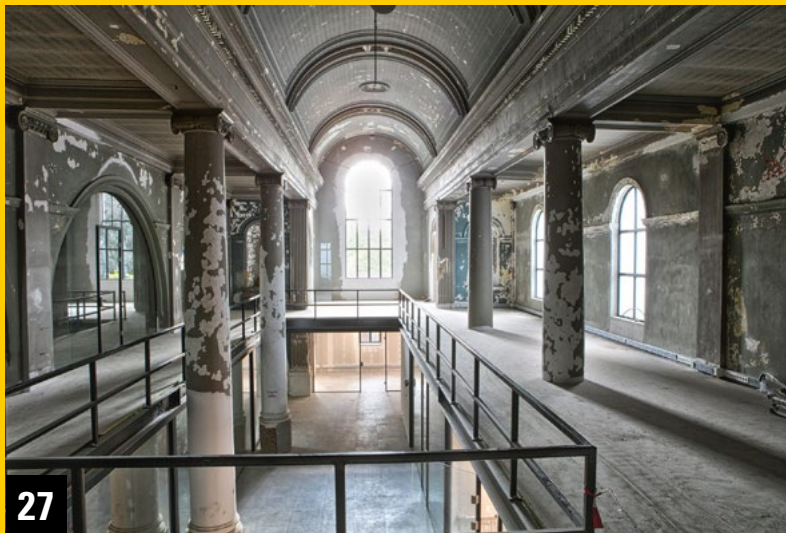

+ KLEURRIJKE TENTOONSTELLING KORAAI VILTEN

► Viltmaaksters uit Noord-Holland en Flevoland hebben kleine stukjes koraal gevilt. Deze zijn op vijf panelen samengevoegd tot een kleurrijk geheel. Het laatste paneel heeft zijn kleur verloren en is wit, een verwijzing naar de teloorgang van veel koraal in onze oceanen.

Viltten is een **eeuwenoude textiel ambacht**. Wol bewerkt met water en zeep wordt een vaste stof die op allerlei manieren kan worden gevormd. ■

OA Beklim de kerktoeren en bekijk de kleurrijke tentoonstelling koraal viltten.

27

MICHAËLKERK

Westerblokker 44

► De voormalige rooms katholieke Michaelkerk is gebouwd in 1852-1853 naar ontwerp van bekende architect Theo Molkenboer. De kerk is ontworpen met neo-romaanse half-ronde ramen, pinakels op de hoeken en een neogotische toren. In de jaren 1970 verliest de kerk zijn godsdienstige functie en raakt zo in verval dat het zelfs de toren en pinakels verliest. Jarenlang is de kerk in gebruik als tapijtwinkel, met de bijnaam 'Tapijtkerk'. In 2000 komt de kerk leeg te

staan en gaat het verval door. In 2014 worden replica's van de torenspits en pinakels teruggeplaatst en de voorgevel gerestaureerd. Eind 2017 start een wordt de kerk verbouwd tot kantoor. Kerkelijke elementen zijn zoveel mogelijk behouden gebleven zoals de glas-in-loodramen. Verflagen zijn weggehaald waardoor oorspronkelijke beschilderingen weer tevoorschijn zijn gekomen. Onlangs is de kerk gekocht en in gebruik genomen door Remax Makelaars. ■

28

MOLEN DE KRIJGSMAN

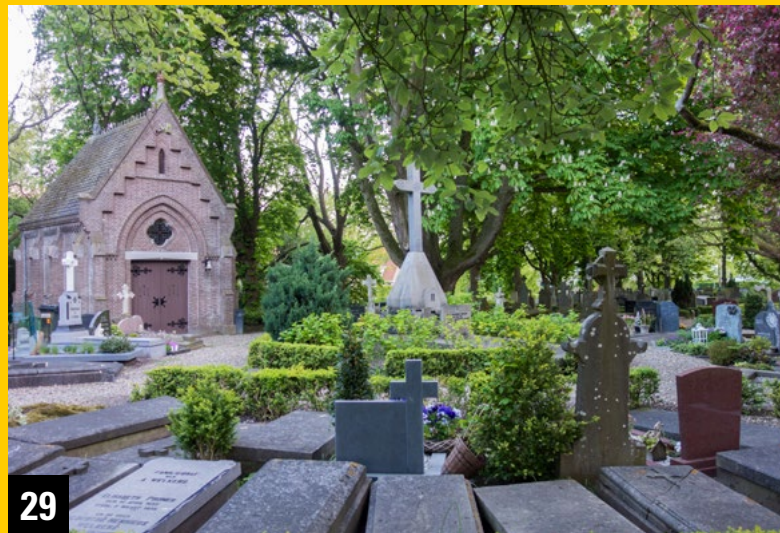
Noorderdracht 61

► De geschiedenis van Molen De Krijgsman begon in 1602, toen aan de overkant van de Noorderdracht een standermolen verrees. Toen deze in 1862 omwaaide werd een nieuwe houten korenmolen gebouwd: De Krijgsman. Na brand door blikseminslag in 1896 vond herbouw plaats. De molen kreeg een vijf meter hoge onderbouw. Zo kon die in een omgeving met veel fruitbomen nog genoeg wind vangen. De Molen de Krijgsman is de hoogste

molen van Noord-Holland met een stellinghoogte van 10.40 meter. Sinds 1997 is Stichting Molen De Krijgsman eigenaar van de molen. Deze heeft de molen geheel gerestaureerd en sinds 2003 maalt molen weer op wind. ■

RL Beklim onder leiding van molenaar Erik Dudink de stevige steile trappen naar de etages en de maalderij. Zie ook pagina 24-25.

FOTO: CC BY SA DOFN

29

BEGRAAFPLAATS

Hoek Drieboomlaan/Holenweg

► De rooms-katholieke begraafplaats is aangelegd in 1871. De bekende Hoornse architect A.C. Bleijs heeft het geheel ontworpen. De begraafplaats kreeg een concentrische aanleg met een cirkelvormig midden-deel en een ovaal buitenste gedeelte. Het rechthoekig aangelegde gedeelte is een uitbreiding van 1887. De kapel is in neogotische stijl ontworpen en heeft een dakbedekking van zeldzame Oegstgeester dakpannen. Een pannenfabriek in Oegstgeest maakte

deze schulpvormige dakpan van 1852 tot 1914. Op de begraafplaats ziet u twee monumentale platanen en een prachtige paardenkastanje. In 2022 is het 150-jarig bestaan van de begraafplaats gevierd met de uitgave van het boekje '150 jaar Rooms Katholieke Begraafplaats Drieboomlaan'. ■

Dit boekje kunt u voor €3,- kopen in de Drie Tulpen, Achterom 24A en Vereniging Oud Hoorn, Onder de Boompjes 22.

Onder de Boompjes 22
1621 GG Hoorn
tel. 0229 27 35 70
info@oudhoorn.nl

Vereniging Oud Hoorn staat midden in de Hoornse samenleving. Al meer dan 100 jaar. En in al die jaren heeft zij de stad behoed voor verval, sloop en achteruitgang.

Om de aandacht voor historisch erfgoed levend te houden organiseert Oud Hoorn lezingen, wandelingen en cursussen, bespreekt actuele en minder actuele zaken op Facebook, onderhoudt een uitgebreide openbare beeld- en kennisbank en bovendien een zeer complete historische website.

Belangrijke taken, vindt u ook niet?

Door lid te worden van de Vereniging draagt u bij aan het behoud van de historische stad Hoorn. Een lidmaatschap kost maar € 25,00 en daarvoor krijgt u ook nog eens elk kwartaal ons fraaie tijdschrift in de bus.

www.oudhoorn.nl

*Ruim een eeuw lang
actief voor Hoorns erfgoed*

